

NASLOVNICA

SADRŽAJ

INTERVJU S POVODOM

KRITIKA I...

[Kazališna umjetnost](#)[Likovna umjetnost](#)[Skender L. Razgovor s.](#)[Šimičić A. Bakrorez](#)[Loinjak I. Specifičan primjer](#)[Loinjak I. Preobražaj forme](#)[Dea Matasić B. Spomen obilježje](#)[Filmska umjetnost](#)

MANIFESTACIJE

ESEJI

MEĐUNARODNA SURADNJA

IZDAVAŠTVO

ERASMUS

IN MEMORIAM

Dea Matasić Božica

dea.matic@gmail.com

Spomen obilježje Žarku Kaiću

Hrvatska radiotelevizija 2013. godine inicirala je projekt obilježavanja mjesta pogibije svojih zaposlenika stradalih na dužnosti tijekom Domovinskog rata. Nakon uspješne realizacije spomen-obilježja snimatelju Gordanu Ledereru na brdu Čukur kod Hrvatske Kostajnice, HRT je u suradnji sa Gradom Osijekom, raspisao natječaj za spomen-obilježje snimatelju Žarku Kaiću. Poginuo je 28. kolovoza 1991., u osječkom naselju Brijest, kada je, snimajući prolazak tenkova JNA kod vojnog poligona C, usmrćen rafalnom paljbom iz jednog od transportera.

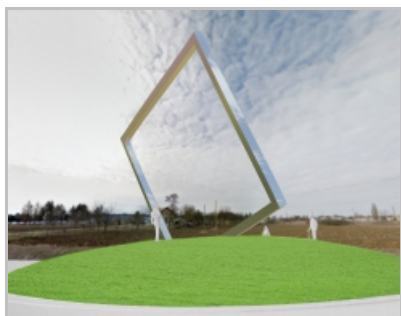
Predviđeno mjesto za Spomen-obilježje je na južnom ulazu u Osijek, na mjestu sadašnjega kružnog toka, a realizacija je predviđena za kolovoz 2016. g., na 25. obljetnicu pogibije Žarka Kaića. Prema propozicijama, idejno kiparsko-arhitektonsko rješenje spomenika trebalo je primjereno prenijeti poruku o životu i djelu Žarka Kaića, ali i potaknuti na razmišljanje o njegovoj ostavštini, odnosno značenju koje njegova pogibija ima u kontekstu Domovinskoga rata. U anonimnom natječaju pod šifrom zaprimljeno je 12 radova. Ocjenjivački sud u čijemu su sastavu bili prof. Nikola Albaneže, HRT-ov voditelj projekta prof. Milan Bešlić, arhitekt Nenad Fabijanić, prof. Vlastimir Kusik, prof. Vesna Kusin, prof. Biserka Rauter Plančić, prof. dr. sc. Helena Sablić Tomić, akademkinja Marija Ujević Galetović te predsjednik Ocjenjivačkoga suda prof. dr. Ive Šimat Banov jednoglasnom odlukom izabrao je rješenje tima u sastavu izv. prof. art. Božica Dea Matasić, dipl. ing. arh. Bernarda Silov i mag. arh. Davor Silov.

Spomen obilježje Žarku Kaiću zamišljeno je kao novi vizualni akcent južnog dijela Osijeka, svojevrsan portal koji povezuje i prožima prošlost, sadašnjost i budućnost. Jedan od kurioziteta svakako je i podatak da je ovo prva suradnja mene kao kiparice i arhitektonskog tandema Atmosfera d.o.o., te da smo se upoznali tek prilikom rada na ovom projektu. Kratak rok za predaju prijedloga te visoki kriteriji kvalitete koje je postavila prvonagrađena ekipa ekipa spomen-obilježja Gordanu Ledereru bili su pravi izazov. Krenuli smo od promišljanja kadra koji je za snimatelja oblik kroz koji percipira, dokumentira i reproducira svijet. Od nekoliko varijanti koje su uključivale nizanje više okvira - kadrova u različitim veličinama i varijacijama, odlučili smo se za ovo minimalističko i sasvim pročišćeno rješenje 4 : 3, odnosno omjer odnosa tradicionalne televizijske slike, u ovom je radu sažet u simbol stradanja Žarka Kaića. Predimenzionirani okvir, zaustavljen je u pokretu i padu, zarotiran te dijelom ukopan u humak.

Nalazi se u vizualnom sjecištu prometnica koje se spajaju u kružni tok. Postavljen je u blagoj dijagonali u odnosu na dvije dominantne ceste čime se uslijed perspektivnog skraćivanja stvara dojam kvadratnog prolaza. Time se simbolizam snimateljskog kadra spaja sa simbolizmom kvadrata kao jednog od elementata hrvatskog vizualnog identiteta. Prisutan je također i simbolizam slavloluka koji čini novu vizuru južnog prilaza Osijeku. Dvosmjerni nagib osmišljen je u kombinaciji sa blagom uzvisinom. Okvir je dijelom ukopan u humak, ali bez obzira što taj dio nije oku vidljiv, mi ga osjećamo i naslućujemo cjelinu. Tako i svijest o žrtvama koji više nisu s nama treba činiti dio cjeline sa našim identitetom. Dojam zaustavljenog pada radu daje dodatnu dozu dramatičnosti i dinamike. Položaj spomenika na sredini kružnog toka u ravnici pretpostavlja opciju izdizanja od razzemlja u svrhu vidljivosti.

Izvedba je predviđena u čeličnoj konstrukciji presvučenoj inox limom, a ozelenjena površina prekriva veliku betonsku ploču odnosno temelje. Preko humka cijelim promjerom, tločno okomito na okvir proteže se staza koja na vrhu ima mali plato

predviđen za komemoraciju. Oko humka uređuje se pješačka staza sa nepravilnim velikoformatnim kamenim opločnicima. Rasvjeta se ugrađuje u vrh humka i usmjerena je na unutrašnjost okvira, a dodatna svjetla raspoređuju su obodno i usmjeravaju u vanjski dio metalne konstrukcije. Pristup spomen obilježju predviđen je sa kružne pješačke površine oko humka.

Ovo djelo je dano na korištenje pod licencom [Creative Commons Imenovanje-Nekomercijalno 4.0 međunarodna](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).